

CRNA GORA
S K U P Š T I N A
Odbor za ljudska prava i slobode
Broj: 00-63-8/23-sl.
Podgorica, 2. februar 2023. godine

INFORMACIJA
SA REGIONALNE KONFERENCIJE
O UČEŠĆU OSOBA SA INVALIDITETOM U KULTURNOM ŽIVOTU
koju je organizovala NVO „Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore“
u Podgorici 2. februara 2023. godine

Regionalna konferencija o učešću osoba sa invaliditetom u kulturnom životu koju je organizovala NVO „Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore“ održana je u Podgorici 2. februara 2023. godine.

S obzirom da predsjednik i članovi Odbora za ljudska prava i slobode, zbog prethodno preuzetih obaveza, nijesu bili u mogućnosti da učestvuju na ovom događaju, konferenciju je pratila samostalna savjetnica I u Sekretarijatu Odbora za ljudska prava i slobode Sonja Jokić.

Konferencija je organizovana u okviru projekta „Inkluzija umjetnika“ (*ARTiculate inclusion*) koji „Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore“ realizuje u partnerstvu sa Udruženjem „Art mreža“ iz Srbije i Udruženjem građana Informativni centar za osobe sa invaliditetom „Lotos“ iz Bosne i Hercegovine. Navedeni projekat je finansijski podržao Fond za Zapadni Balkan.

Uvodna obraćanja na konferenciji imali su: Marina Vujačić, izvršna direktorica „Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore“, Petar Kovačević, načelnik Direktorata za kulturno umjetničko stvaralaštvo u Ministarstvu kulture i medija, Kristina Četković, programska direktorica NVO „35 mm“ i Anisa Đokić, akademska vajarka.

Izvršna direktorica „Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore“ Marina Vujačić je saopštila da su osobe sa invaliditetom i konzumenti i stvaraoci kulture i umjetnosti, pa tako treba da ih doživljavaju institucije i društvo. Osobe sa invaliditetom ne konzumiraju samo kulturu, već one i stvaraju, dijele i pružaju, o čemu svjedoče brojne osobe sa invaliditetom koje su pisci, pjesnici, muzičari, glumci, slikari i vajari. Da bi osobe sa invaliditetom u potpunosti bile ono što žele biti i to što mogu biti, trebaju i moraju biti uvažene. Sistem im mora obezbijediti uslove jer se i u poslovi kaže: *“Ako zanemariš svoju umjetnost jedan dan, ona će tebe zanemariti dva”*. Vujačić je istakla da bi u području kulture i umjetnosti trebalo raditi bolje i više, jer umjetnost će promijeniti društvo ljepše, sofisticiranije i nježnije od bilo koje politike. Zaključila je da su kultura i umjetnost jedan od najboljih načina za borbu protiv stereotipa nad osobama sa invaliditetom.

Načelnik Direktorata za kulturno umjetničko stvaralaštvo u Ministarstvu kulture i medija Petar Kovačević saopštio je da u Ministarstvu u kontinuitetu sagledavaju probleme koji su do sada bili prisutni u sektoru kulture. Saglasan je da svaki pojedinac mora biti konzument kulture. Svi imaju obavezu i odgovornost da kreiraju ambijent u kojem će se zajednički stvarati i istaći značaj kulture. Informisao je da je zgrada Ministarstva kulture i medija pristupačna za osobe sa invaliditetom. Pozvao je udruženja i sve partnere iz ove oblasti da daju svoj doprinos u izradi novog Nacionalnog plana i programa razvoja kulture koja je u toku.

Programska direktorica NVO „35 mm“ Kristina Četković je saopštila da joj se čini da se u Crnoj Gori akcenat uglavnom stavlja na manjine, pri čemu se pod manjinama najčešće

podrazumijevaju samo nacionalne manjine, a ne i osobe sa invaliditetom, žene žrtve nasilja, zavisnici... Naglasila je da se NVO "35 mm" trudi da u njihov rad uključi sve ove grupe kako bi jedni drugima davali snagu da zajedno mijenjaju društvo. Ocijenila je da je "Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore" svojim radom i aktivnostima doprinijelo poboljšanju prava i položaja osoba sa invaliditetom. Mišljenja je da invaliditet treba isticati i raduje je što se razgovara o osobama sa invaliditetom u kulturi i što su te osobe dio kulture.

Akadska vajarka Anisa Đokić smatra da se ne smije dozvoliti da kultura bude nešto što je nedostižno i luksuz za društvo. Svi smo svjesni koliko kultura može da promijeni i utiče na društvo, a osobe sa invaliditetom se ne smiju ograničiti da uživaju u kulturi. Upoznala je učesnike konferencije sa svojim iskustvom koje je kao osoba sa invaliditetom imala tokom školovanja.

Tokom diskusije bilo je riječi o pristupačnosti objekata, informacija i komunikacija osobama sa invaliditetom, o zapošljavanju osoba sa invaliditetom, Fondu za profesionalnu rehabilitaciju osoba sa invaliditetom i učešću osoba sa invaliditetom u kulturi. Takođe, ukazano je da ne postoje kvalitetne baze podataka o osobama sa invaliditetom koje bi bile polazna osnova za kreiranje svih javnih politika koje se tiču ovih lica.

Zatvarajući Regionalnu konferenciju izvršna direktorica "Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore" Marina Vujačić je zaključila da činjenica da se u Crnoj Gori izdvajaju mala sredstva za kulturu govori o nama kao društvu i sistemu, odnosno našem odnosu prema kulturi i umjetnosti. Kada je riječ o pristupačnosti, naglasila je da u Crnoj Gori ne postoji nijedna institucija ili objekat koji u potpunosti ispunjava sve standarde pristupačnosti. S tim u vezi, informisala je da je u Evropi boravila u brojnim objektima iz XIII i XVII vijeka koji su u potpunosti pristupačni osobama sa invaliditetom. Ukoliko osobe sa invaliditetom mogu da budu na Akropolju, onda nema smisla govoriti da je u Crnoj Gori nemoguće obezbijediti pristupačnost nekim objektima za osobe sa invaliditetom, zaključila je izvršna direktorica "Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore".

SEKRETAR ODBORA

Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA

Jovan Jole Vučurović